

CLASSICAL TRIPOS Part I
Paper 2

MODERN AND MEDIEVAL LANGUAGES Part IB
Paper GL 11

Thursday 3 June 2004 9 to 12

ALTERNATIVE PASSAGES FOR TRANSLATION FROM
GREEK AUTHORS

*Answer **all** the questions.*

*Use a separate booklet for **each** Section.*

The Examiners will give equal weight to each Section.

*Write your **number** (not your name) on the cover-sheet of **each** Section booklet.*

It is important to write good English.

**You may not start to read the questions
printed on the subsequent pages of this
question paper until instructed that you
may do so by the Invigilator**

SECTION A

Translate:

A1 *An Egyptian explains why Greek history is short.*

“ὦ Σόλων, Σόλων, Ἕλληες αἰεὶ παῖδες ἔστε, γέρων δὲ Ἕλληγ οὐκ ἔστιν.” ἀκούσας οὖν, “πῶς τί τοῦτο λέγεις;” φάναι. “νέοι ἐστέ,” εἰπεῖν, “τὰς ψυχὰς πάντες· οὐδεμίαν γὰρ ἐν αὐταῖς ἔχετε δι’ ἀρχαίαν ἀκοήν παλαιὰν δόξαν οὐδὲ μάθημα χρόνῳ πολιὸν οὐδέν. τὸ δὲ τούτων αἴτιον τόδε. πολλαὶ κατὰ πολλὰ φθοραὶ γεγόνασιν ἀνθρώπων καὶ ἔσονται, πυρὶ μὲν καὶ ὕδατι μέγισται, μυρίοις δὲ ἄλλοις ἕτεραι βραχύτεραι. τὸ γὰρ οὖν καὶ παρ’ ὑμῖν λεγόμενον, ὡς ποτε Φαέθων Ἥλιου παῖς τὸ τοῦ πατρὸς ἄρμα ζεύξας διὰ τὸ μὴ δυνατὸς εἶναι κατὰ τὴν τοῦ πατρὸς ὁδὸν ἐλαύνειν τὰ τ’ ἐπὶ γῆς συνέκαυσεν καὶ αὐτὸς κεραυνωθεὶς διεφθάρη, τοῦτο μύθου μὲν σχῆμα ἔχον λέγεται, τὸ δὲ ἀληθὲς ἔστι τῶν περὶ γῆν κατ’ οὐρανὸν ἰόντων παράλλαξις καὶ διὰ μακρῶν χρόνων γιγνομένη τῶν ἐπὶ γῆς πυρὶ πολλῶ φθορά. τότε οὖν ὅσοι κατ’ ὄρη καὶ ἐν ὑψηλοῖς τόποις καὶ ἐν ξηροῖς οἰκοῦσιν μᾶλλον διόλλυνται τῶν ποταμοῖς καὶ θαλάττῃ προσοικούντων.”

PLATO *Timaeus* 22b+d5

παράλλαξις, εως, ἢ: *derivation*

A2 *Helpful tips.*

πρῶτον μὲν οὖν εὐσέβει τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς, μὴ μόνον θύων, ἀλλὰ καὶ τοῖς ὄρκοις ἐμμένειν· ἐκεῖνο μὲν γὰρ τῆς τῶν χρημάτων εὐπορίας σημεῖον, τοῦτο δὲ τῆς τῶν τρόπων καλοκαγαθίας τεκμήριον. τίμα τὸ δαιμόνιον αἰεὶ μὲν, μάλιστα δὲ μετὰ τῆς πόλεως· οὕτω γὰρ δόξεις ἅμα τε τοῖς θεοῖς θύειν καὶ τοῖς νόμοις ἐμμένειν. τοιοῦτος γίγνου περὶ τοὺς γονεῖς, οἴους ἂν εὖξαιο περὶ σεαυτὸν γενέσθαι τοὺς σεαυτοῦ παῖδας. ἄσκει τῶν περὶ τὸ σῶμα γυμνασιῶν μὴ τὰ πρὸς τὴν ῥώμην ἀλλὰ τὰ πρὸς τὴν ὑγίειαν· τούτου δ’ ἂν ἐπιτύχοις, εἰ λήγῃς τῶν πόνων ἔτι πονεῖν δυνάμενος. μήτε γέλωτα προπετῆ στέργε μήτε λόγον μετὰ θράσους ἀποδέχου· τὸ μὲν γὰρ ἀνόητον, τὸ δὲ μανικόν. ἂ ποιεῖν αἰσχρόν, ταῦτα νόμιζε μηδὲ λέγειν εἶναι καλόν. ἔθιζε σεαυτὸν εἶναι μὴ σκυθρωπὸν ἀλλὰ σύννον· δι’ ἐκεῖνο μὲν γὰρ αὐθάδης, διὰ δὲ τοῦτο φρόνιμος εἶναι δόξεις. ἡγοῦ μάλιστα σεαυτῷ πρέπειν κόσμον, αἰσχύνην, δικαιοσύνην, σωφροσύνην.

ISOCRATES *To Demonicus* 13–15

SECTION B

Translate:

B1 Telemachus tells the swineherd Eumaeus that he is reluctant to welcome an old beggar, Odysseus in disguise, into the house.

τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἦ᾽δα·
 "Εὐμαι', ἦ μάλα τοῦτο ἔπος θυμαλγὲς ἔειπες.
 πῶς γὰρ δὴ τὸν ξεῖνον ἐγὼν ὑποδέξομαι οἴκῳ;
 αὐτὸς μὲν νέος εἰμὶ καὶ οὐ πω χερσὶ πέποιθα
 ἄνδρ' ἀπαμύνασθαι, ὅτε τις πρότερος χαλεπήνῃ·
 μητρὶ δ' ἐμῇ δίχα θυμὸς ἐνὶ φρεσὶ μερμηρίζει,
 ἢ αὐτοῦ παρ' ἐμοί τε μένη καὶ δῶμα κομίζῃ,
 εὐνήν τ' αἰδομένη πόσιος δῆμοιό τε φῆμιν,
 ἢ ἤδη ἄμ' ἔπηται, Ἀχαιῶν ὅς τις ἄριστος
 μνάται ἐνὶ μεγάροισιν ἀνὴρ καὶ πλείστα πόρησιν.
 ἀλλ' ἦ τοι τὸν ξεῖνον, ἐπεὶ τεὸν ἴκετο δῶμα,
 ἔσσω μιν χλαῖνάν τε χιτῶνά τε, εἵματα καλά,
 δώσω δὲ ξίφος ἄμφηκες καὶ ποσσὶ πέδιλα,
 πέμψω δ' ὄππῃ μιν κραδίη θυμὸς τε κελεύει.
 εἰ δ' ἐθέλεις, σὺ κόμισσον ἐνὶ σταθμοῖσιν ἐρύξας·
 εἵματα δ' ἐνθάδ' ἐγὼ πέμψω καὶ σίτον ἅπαντα
 ἔδμεναι, ὡς ἂν μὴ σε κατατρύχῃ καὶ ἑταίρους."

HOMER *Odyssey* XVI 68–84

κατατρύχω: wear out, exhaust

[TURN OVER

B2 *One of Heracles' daughters offers herself as a sacrifice to save the city.*

ἐγὼ γὰρ αὐτὴ πρὶν κελευσθῆναι, γέρον,
 θνήσκειν ἐτοίμη καὶ παρίστασθαι σφαγῇ.
 τί φήσομεν γάρ, εἰ πόλις μὲν ἀξιοῖ
 κίνδυνον ἡμῶν οὐνεκ' αἴρεσθαι μέγαν,
 αὐτοὶ δὲ προστιθέντες ἄλλοισιν πόνους,
 παρόν σφε σῶσαι, φευξόμεσθα μὴ θανεῖν;
 οὐ δῆτ', ἐπεὶ τοι καὶ γέλωτος ἄξια,
 στένειν μὲν ἰκέτας δαιμόνων καθημένους,
 πατρὸς δ' ἐκείνου φύντας οὐ πεφύκαμεν
 κακοὺς ὀράσθαι· πού τάδ' ἐν χρηστοῖς πρέπει;
 κάλλιον, οἶμαι, τῆσδ'—ὃ μὴ τύχοι ποτέ—
 πόλεως ἀλούσης χεῖρας εἰς ἐχθρῶν πεσεῖν
 κάπειτ' ἄτιμα πατρὸς οὖσαν εὐγενοῦς
 παθοῦσαν Ἄιδην μηδὲν ἦσσαν εἰσιδεῖν.
 ἀλλ' ἐκπεσοῦσα τῆσδ' ἀλητεύσω χθονός;
 κούκ αἰσχυνοῦμαι δῆτ', ἐὰν δὴ τις λέγῃ
 ἴτι δεῦρ' ἀφίκεσθ' ἰκεσίοισι σὺν κλάδοις
 αὐτοὶ φιλοψυχοῦντες; ἔξιτε χθονός·
 κακοῖς γὰρ ἡμεῖς οὐ προσωφελήσομεν.
 ἀλλ' οὐδέ μέντοι, τῶνδε μὲν τεθνηκότων,
 αὐτῇ δὲ σωθεῖσ', ἐλπίδ' εὖ πράξειν ἔχω·
 πολλοὶ γὰρ ἤδη τῆδε προύδοσαν φίλους.

EURIPIDES *Children of Heracles* 501–22

κλάδος, ὄ: branch. shoot
 φιλοψυχέω: love one's life. be cowardly

B3 Either (a)

αὐτὴ γὰρ ἢ λόγοισι γενναία γυνή
 φωνοῦσα τοιάδ' ἐξονειδίξει κακά·
 ὦ δύσθεον μίσσημα, σοὶ μόνῃ πατὴρ
 τέθνηκεν; ἄλλος δ' οὔτις ἐν πένθει βροτῶν;
 κακῶς ὄλοιο, μηδέ σ' ἐκ γόνων ποτέ
 τῶν νῦν ἀπαλλάξειαν οἱ κάτω θεοί·
 τάδ' ἐξυβρίζει, πλὴν ὅταν κλύῃ τινὸς
 ἤξοντ' Ὀρέστην· τηρικαῦτα δ' ἐμμανῆς
 βοᾷ παραστᾶσ'· οὐ σύ μοι τῶνδ' αἰτία;
 οὐ σὸν τόδ' ἐστὶ τοῦργον, ἦτις ἐκ χερῶν
 κλέψασ' Ὀρέστην τῶν ἐμῶν ὑπεξέθου;
 ἀλλ' ἴσθι τοι τείσουσά γ' ἀξίαν δίκην·
 τοιαῦθ' ὑλακτεῖ, σὺν δ' ἐποτρύνει πέλας
 ὁ κλεινὸς αὐτῇ ταῦτα νυμφίος παρών,
 ὁ πάντ' ἀναλκίς οὗτος, ἢ πάσα βλάβη,
 ὁ σὺν γυναιξὶ τὰς μάχας ποιούμενος.
 ἐγὼ δ' Ὀρέστην τῶνδε προσμένουσ' αἰεὶ
 παυστήρ' ἐφήξειν, ἢ τάλαι' ἀπόλλυμαι·
 μέλλων γὰρ αἰεὶ δρᾶν τι τὰς οὔσας τέ μου
 καὶ τὰς ἀπούσας ἐλπίδας διέφθορεν.

SOPHOCLES *Electra* 287–306

Or (b)

- Γο. εἶναι νομίζω πᾶσιν ἀνθρώποις ἐγὼ
 τοῖς τ' εὐτυχοῦσιν τοῖς τε πρᾶττουσιν κακῶς
 πέρας τι τούτου καὶ μεταλλαγὴν τινα,
 καὶ τῷ μὲν εὐτυχοῦντι μέχρι τούτου μένειν
 τὰ πράγματ' εὐθενοῦντ' αἰεὶ τὰ τοῦ βίου
 ὅσον ἂν χρόνος φέρειν δύνηται τὴν τύχην
 μηδὲν ποήσας ἀδικόν· εἰς δὲ τοῦθ' ὅταν
 ἔλθῃ προαχθεῖς τοῖς ἀγαθοῖς, ἐνταῦθά που
 τὴν μεταβολὴν τὴν εἰς τὸ χεῖρον λαμβάνει·
 τοῖς δ' ἐνδεῶς πρᾶττουσιν, ἂν μηδὲν κακὸν
 ποιῶσιν ἀποροῦντες, φέρωσιν δ' εὐγενῶς
 τὸν δαίμον', εἰς πίστιν ποτ' ἐλθόντας χρόνω,
 βελτίον' εἶναι μερίδα προσδοκᾶν τινα.
 τί οὖν λέγω; μήτ' αὐτός, εἰ σφόδρ' εὐπορεῖς,
 πίστευε τούτῳ, μήτε τῶν πτωχῶν πάλιν
 ἡμῶν καταφρόνει· τοῦ διευτυχεῖν δ' αἰεὶ
 παρέχε σεαυτὸν τοῖς ὀρώσιν ἄξιον.
- Σω. ἄτοπον δέ σοί τι φαίνομαι νυνὶ ποεῖν;
 Γο. ἔργον δοκεῖς μοι φαῦλον ἐζηλωκέσαι,
 πείσεις νομίζων ἑξαμαρτεῖν παρθένον
 ἐλευθέραν, ἢ καιρὸν ἐπιτηρῶν τινα
 κατεργάσασθαι πράγμα θανάτων ἄξιον
 πολλῶν.

MENANDER *Dyscolus* 271–93

[TURN OVER for continuation of Question B3

Or (c)

στή δ' αὐτοῦ προπάροιθε Διὸς θυγάτηρ Ἀφροδίτη
 παρθένω ἀδμήτη μέγεθος καὶ εἶδος ὁμοίη
 μή μιν ταρβήσειεν ἐν ὀφθαλμοῖσι νοήσας.
 Ἀγχίσις δ' ὀρόων ἐφράζετο θαύμαιέν τε
 εἰδὸς τε μέγεθος καὶ εἴματα σιγαλόεντα.
 πέπλον μὲν γὰρ ἔεστο φαεινότερον πυρὸς αὐγῆς,
 εἶχε δ' ἐπιγναμπτὰς ἑλικας κάλυκας τε φαεινάς,
 ὄρμοι δ' ἀμφ' ἀπαλῆ δειρῆ περικαλλέες ἦσαν
 καλοὶ χρύσειοι παμποίκιοι· ὡς δὲ σελήνη
 στήθεσιν ἀμφ' ἀπαλοῖσιν ἐλάμπετο, θαῦμα ιδέσθαι.
 Ἀγχίσιγν δ' ἔρος εἶλεν, ἔπος δέ μιν ἀντίον ἠΐδα·
 "χαῖρε ἄνασσ', ἧ τις μακάρων τάδε δώμαθ' ἰκάνεις,
 Ἄρτεμις ἢ Λητώ ἢ χρυσῆ Ἀφροδίτη
 ἢ Θέμις ἢ ὕγενῆς ἢ γλαυκῶπις Ἀθήνη
 ἢ πού τις Χαρίτων δεῦρ' ἦλυθες, αἶ τε θεοῖσι
 πᾶσιν ἑταιρίζουσι καὶ ἀθάνατοι καλέονται,
 ἧ τις νυμφῶν αἶ τ' ἄλσεα καλὰ νέμονται,
 ἧ νυμφῶν αἶ καλὸν ὄρος τόδε ναιετάουσι
 καὶ πηγὰς ποταμῶν καὶ πῖσσα ποιήεντα."

Homeric hymn to Aphrodite 81–99